

RAPPORT 2014

For museumsvirksomhet og kulturhusaktiviteter

Kulturminneregistrering i Per Larsenvik, del av fredningsområde Ceavccageađge/Mortensnes kulturminnneområde. Foto: Stine Rybråten/Várjjat Sámi Musea

Várjjat Sámi Musea

En del av
Deanu ja Várjjat Museasiida/Tana og Varanger Museumssiida (DVM)

Innhold

1. Mål og oppgaver	s. 3
1.1. Hovedmål	s. 3
1.2. Viktigste arbeidsoppgaver	s. 3
2. Museumsfaglig virksomhet	s. 3
2.1. Samlingene	s. 3
2.2. Dokumentasjon	s. 4
2.3. Forskning	s. 4
2.4. Formidling	s. 5
2.4.1. Besøkstall	s. 5
2.4.2. Utstillinger	s. 6
2.4.3. Digitalt museum	s. 7
2.4.4. VSM på sosiale medier	s. 7
2.4.5. Omvisninger/skoleopplegg/arrangement	s. 8
2.4.6. Publikasjoner	s. 9
2.5. Kulturminnervern/forvaltning	s. 10
2.6. Faglig samarbeid og bistand	s. 10
2.7. Eksternt finansierte prosjekter.....	s. 11
2.8. Annet	s. 12
3. Kulturhusdrift	s. 13
3.1. Vuonnamárkanat	s. 13
3.2. Finnmarksløpet	s. 13
3.3. Kunstutstillinger	s. 13
3.4. Diverse ikke-museale arrangementer og aktiviteter	s. 14
3.5. Møteromsutleie	s. 14
3.6. Turistinformasjon.....	s. 14
4. Organisasjon	s. 15
4.1. Organisasjonsform	s. 15
4.2. Antall fast ansatte og deres oppgaver	s. 15
4.3. Antall midlertidige ansatte	s. 15
4.4. Totalt utførte årsverk i 2014	s. 16
5. Eiendeler og lokaler	s. 16
5.1. Oversikt over tilstand på museets bygninger og eiendommer	s. 16
5.2. Freda eller verneverdige bygninger	s. 17
5.3. Planer om utbygginger eller utbedringer	s. 17
6. Vurdering av virksomheten 2014	s. 18
VIRKSOMHETSPLAN/AKTIVITETSPLAN 2014.....	s. 20

ØKONOMI:

Oversikt over driftsregnskap og driftsstøtte 2014 finnes i eget årsregnskap for Deanu ja Várjjat museasiida/Tana og Varanger museumssiida (DVM).

1. Mål og oppgaver

1.1. Hovedmål

Várjjat Sámi Musea/Varanger Samiske Museum (VSM) har som hovedmål å dokumentere, utforske og formidle sjøsamisk kulturhistorie i Finnmark, med hovedvekt på Varangerområdet, samt Finnmarks forhistorie. Museet vektlegger også dokumentasjon og formidling av duodji, samisk forhistorie og samisk samtid.

Likestillingsperspektivet er ikke vektlagt ved utforming av mål eller arbeidsoppgaver.

1.2. Viktigste arbeidsoppgaver

Følgende er definert som museets viktigste oppgaver:

- dokumentasjon og formidling av sjøsamisk kultur og historie i indre Varanger
- dokumentasjon og formidling av samisk forhistorie
- dokumentasjon og formidling av samisk tro og mytologi
- dokumentasjon og formidling av duodji
- innsamling av fotomateriale som dokumenterer kultur og hverdagsliv i indre Varanger i nyere tid
- dokumentasjon av samisk samtid
- formidling og forvaltning av Ceavccageadje/Mortensnes kulturminneområde
- tilrettelegging for og formidling til barn og unge, herunder utvikling og gjennomføring av temaopplegg for skolebarn
- utviklingsarbeid, herunder utvikling av ulike dokumentasjons- og formidlingsprosjekt som søkes eksternt finansiert
- deltagelse i lokal samfunnsutvikling på ulike måter

2. Museumsfaglig virksomhet 2014

2.1 Samlingene

I 2014 er det foretatt en gjennomgang av samlingene for å komme fram til et reelt antall gjenstander. Museets har i flere år operert med et anslag på ca. 1500 gjenstander som antakelig stammer fra den gang kommunen overtok det privateide Amtmannsgammen museum, med et tillegg på 200 gjenstander i 2012 da Mihkku-Márja samlinga ble registrert. Det ble derfor i 2013 rapportert om ca. 1700 gjenstander. Dette er utilfredsstillende, og med tanke på tilbakeføringsprosjektet, der samisk kulturarv skal tilbakeføres til de samiske museene fra Norsk folkemuseum, er det viktig å ha eksakt oversikt over hva museet faktisk har av gjenstander i utgangspunktet. Det er derfor i 2014 foretatt en manuell telling i tillegg til det som er registrert: Per 31.12.2014 er det manuelt registrert 934 gjenstander i museets gjenstandskatalog. Det befinner seg i tillegg 150 uregistrerte gjenstander på Amtmannsgammen. Til sammen utgjør dette 1084 gjenstander. Samlingene inneholder også 18 351 fotografier. De fleste er uregistrert, men er listet opp i fotopermer/kataloger.

VSM er på Digitalt Museum (DiMu) og i løpet av 2014 har 23 gjenstander, 93 foto og 11 videoer blitt publisert her. Dette kommer i tillegg til de 736 objektene som ble publisert i 2013, som var lanseringsåret for DiMu. Arbeidet med å publisere registreringer foregår fortløpende.

VSM har ingen innsamlingsplan og gjenstandsinnsamlingen ved museet har vært preget av den enkelte givers initiativ. Gjenstandsinnsamling har ikke vært en prioritert oppgave på grunn av begrensede ressurser og mangel på plass i magasinet.

I 2014 hadde VSM likevel en tilvekst på seks (6) gjenstander, alle gitt som gaver.

2.2. Dokumentasjon

Museets gjenstander registreres fortløpende i Primus og databasen kvalitetssikres jevnlig. Primus er en nasjonal, digital database for museumssamlinger. I Primus er det pr 31.12.2014 registrert 903 gjenstander.

Fotosamlinga: I 2014 er et større kartleggingsarbeid av rettigheter til de ulike delsamlingene utført. Museet har gjennom flere år mottatt fotografier fra ulike givere, uten at det er laget avtaler som klargjør rettighetene til bildene, det gjelder eiendomsrett, bruksrettigheter, med mer. Etter hvert som disse blir avklart vil VSM prioritere å registrere delsamlinger som museet har rettigheter til å publisere, slik at de fortløpende kan legges ut på Digitalt Museum.

Ved utgangen av 2014 er 12 591 fotografier skannet og klare til å bli registrert i Primus. 1484 fotografier er registrert.

I tillegg har museets ansatte tatt mange digitale dokumentasjonsbilder i løpet av året ved ulike arrangementer og aktiviteter. Disse bildene blir av kapasitetshensyn verken registrert eller katalogisert. Bildene lagres under museets fellesområde på serveren. Bildene er ikke en del av museets fotosamling per i dag.

På Ceavccageadgi/Mortensnes har museet, i tett samarbeid med Sametinget, foretatt digital innmåling av kulturminnene i det fredete området. Til sammen 717 kulturminner ble digitalt registrert i løpet av 2011, 2013 og 2014. Samtlige registreringer ble i 2014 lagt inn i Askeladden, Riksantikvarens nasjonale database for fredete kulturminner og kulturmiljøer.

2.3. Forskning

Museet er avhengig av ekstern finansiering og samarbeid med ulike forskningsinstitusjoner for å kunne drive forskning. Museet har i 2014 deltatt som partner i forskningsprosjektet *DIGSAM* om digitalisering av samisk kulturarv ledet av NIKU. Prosjektet fortsetter i 2015. Forøvrig er all formidling ved museet basert på forskning og basisutstillingen er laget med utgangspunkt i forskningsresultater. Museet fikk i 2014 tilsagn om prosjektmidler til å formidle siste nytt fra forskningsfronten gjennom utstilling og digitale hjelpemidler. Prosjektet igangsettes 2015.

Museet har ambisjoner om å drive mer forskning. Det ligger også i de nasjonale føringene at museene skal drive mer forskning, jamfør de fire F'ene: forvaltning, forskning, formidling og fornying. For øyeblikket hindres denne målsetningen både av ressurshensyn og føringer på forskningsmidler på hvem som kan søke midler til forskning. Samiske museer opplever en ekstra utfordring med hensyn til ressursmangel, både personellmessig og økonomisk, etter museumsreformen, da disse museene ikke ble tildelt ekstra ressurser for å dekke økte omkostninger ved omorganiseringen. Museet og museumssiidaen jobber mot bevilgende myndigheter for å øke driftstilskuddet.

2.4. Formidling

Formidling har i mange år vært et prioritert felt for museet. I 2014 har det blitt vist flere utstillinger og avholdt en rekke kulturarrangement. Museet publiserer fortløpende foto og gjenstandsmateriale på Digitalt museum (DiMu). Museets opplegg for skolebarn har vært benyttet av skoler i hele østfylket. Museet har holdt åpent daglig kl.10-18 i perioden 16.juni – 17.august (sommersesong). Åpningstid resten av året har vært mandag-fredag kl.10-15. I tillegg har utstillingene vært åpne under annonserte arrangement på kveldstid og i helgene.

Ceavccageadge/ Mortensnes (museumsbygg/utstilling) har hatt daglig åpent kl.10-16 i perioden 16.juni-17.august. Stengt resten av året.

2.4.1. Besøkstall

Antall *registrerte besøk* i museets hovedbygg i Varangerbotn og på kulturminneområdet Ceavccageadge/ Mortensnes var i 2014 på til sammen **9239** personer, herunder turister, skolebesøk og møtefolk, samt arrangementer. 1498 av disse besøkte museumsbygget på Mortensnes. Antallet for hovedbygget i Varangerbotn var 7741. Dette er en økning på 710 personer fra 2013, i hovedsak gjelder dette økning på Mortensnes og Vuonnamárganat.

Det vil alltid være folk man ikke fanger opp, særlig på større arrangementer. Det skal her legges til at en rekke personer besøker kulturminneområdet/kulturstien på egenhånd utenom åpningstidene uten å bli registrert. Dette ser vi bl.a. av gjesteboka som er lagt i gammen og observasjoner gjort av skjøtselsarbeiderne. Økningen i besøkstallet på Mortensnes de siste tre år er betydelig, og skyldes både mer systematisk/bedre registrering av de besøkende og bedre synliggjøring av tilbudene til de besøkende (skilting om kafétilbud, utstilling, gratis internett).

Museet tar inngangsbillett: kr 50 for voksne, kr 30 for barn (barn u/skolealder gratis). Kommunens innbyggere har gratis inngang. Museumsbygget og kulturminneområdet på Mortensnes har gratis inngang. Besøkstall for 2014 oppstilt:

Hovedbygget i Varangerbotn:

Enkeltbesøkende

Voksne: 2140

Barn: 345

Hvorav:

Betalende: 1130

Gratis: 1355

Totalt: 2485 personer

Grupper

Antall grupper: 118 (både voksne og barn)

Herunder møter, skoleklasser, arrangementer (som Vuonnamárganat, Juletretenning, med mer)

Totalt: 5256 personer

Mortensnes, museumsbygget (alle gratis)

Voksne: 1302

Barn: 196

Totalt: 1498 personer

Totalsum for VSM 2014: 9239 personer

Skolebesøk

Skoleelever som har besøkt museet som en del av undervisningen utgjør 1044 av det totale antall besøkende. I tillegg kommer 151 lærere/voksne som har fulgt med elevene. Dette er en økning på 281 elever fra 2013. De fleste har deltatt på tilrettelagte temaopplegg. Av disse har 186 elever og 24 lærere vært på Mortensnes, mens 858 elever og 127 lærere har besøkt museets hovedbygg i Varangerbotn (noen har vært begge steder på samme dag).

Museet tar betalt for skolebesøk, minimum kr 30 pr elev (ordinær inngangsbillett) eller mer for opplegg som har ekstra utgifter. Elever fra Nesseby kommune betaler ikke inngangsbillett for ordinær omvisning, og kun ekstrautgiftene ved opplegg som har ekstra utgifter.

Vi ser at elevtallet varierer mellom 7-800 – 11-1200 årlig, avhengig av hvor i løypa årskullene er. De fleste stedene i Finnmark har små og ofte fådelt klasser, slik at skolene samler hele trinn når de drar på tur.

Barnehagene i både Nesseby og nabokommunene besøker jevnlig museet på egen hånd og er ikke tatt med i statistikken over skolebesøk, men oppføres i den generelle besøksstatistikken over grupper. Det har vært etterspørsel etter tilrettelagte opplegg for barnehagebarn de siste par år, særlig fra nabokommunene, og det har vært gjennomført to ulike opplegg for barnehager i 2014. Dette var barnehager fra Vadsø og Sør-Varanger. I tillegg er barnehagen i Nesseby (Varangerbotn) innom nærmest ukentlig på egen hånd.

Besøk på nettsidene

Museet har ikke hatt hjemmeside i 2014. Museets hjemmeside var godt besøkt før den ble stengt i 2013. I 2013 ble hovedsiden varjjat.org stengt og ikke gjenopprettet i påvente av en felles portal og nye hjemmesider for hele museumssiidaen. Det ble i stedet opprettet en felles blogg, med adresse varjjat.org/wp. En egen nettside har vært dypt savnet, og museet merker at vi ikke får ut like god informasjon som før. Vi har i 2014 fått tilbakemeldinger fra publikum om at de ikke lenger finner informasjon de er på leting etter, særlig skoletilbudene. Vi har ikke statistikk for bruken av bloggen.

2.4.2. Utstillinger

I tillegg til fem egne utstillinger, både faste og midlertidige, har det blitt vist fem utstillinger produsert av andre i hovedbygget i Varangerbotn i 2014. Det har også blitt vist permanent utstilling i museumsbygget på Ceavccageadje/Mortensnes.

Følgende utstillinger har vært vist i 2014:

Faste:

- *Mearrasápmelaččat/Sjøsamene*, basisutstillinga (hele året)
- *Stállobiedju*, barnerommet (hele året)
- *Luondu – bassi eanadat/hellig landskap*, permanent utstilling i museumsbygget på Ceavccageadje/Mortensnes (sommer)
- *Belter og bånd og Holbier og ermekanter fra Nesseby* (hele året)

Midlertidige:

Ved museet

Hele året Fotografier av Hege Siri

Mai-des. *Duodji*, vår egen vandretstilling basert på deler av duodjisamlinga

5. mai-6. juni *Elevutstillinga 2014*
 20.jun-30.aug *Underveis* - kunstutstilling av Aino Hivand
 29.-30. aug. Håndarbeidsutstilling som del av prosjektet *Mønster på Vandring*
 okt-31.des. Utstilling av tegninger av Bjørg Simonsen Rekvig
 1. okt-31. des. *Muitalusaid suoivvan* – Sametingets kunstinnkjøp 2008, 2009, 2010

Egne utstillinger vist andre steder

- 6.feb-1. mai Utstilling ved Vadsø fengsel, *Duodji* og *Digitalt museum*
 9.-28. juni Duodjiutstilling på Stadshusgalleriet Laholm, Sydhalland, Sverige, en del av samarbeidsprosjektet *Mønster på vandring*
 17.-20. juli Utstilling (plansje/stand) på Forbundet Kystens Landsstevne 2014, Bjørvika Oslo – en del av Grunnlovsjubileet 2014, Nordnorsk fartøyvernseier

Nettutstillinger:

- www.russiskekvinner.varjjat.org (2008), om utstillingen og prosjektet ”Fra Russland til Nesseby” om russiske kvinner som har flyttet til Nesseby i moderne tid – IKKE TILGJENGELIG I 2014 fordi vi ikke har hatt hjemmeside 2014
- www.saivu.com (2008), om samisk tro og mytologi
- www.luondu.no (2009), om Ceavccageadje/Mortensnes kulturminneområde
- <http://halvari.varjjat.org> (2010), basert på kunstutstillingen ”Fra gudinner til misjonærer” av Inger Haldis Halvari. – IKKE TILGJENGELIG I 2014 fordi vi ikke har hatt hjemmeside 2014

Digitalguide/app:

Digitalguide for Ceavccageadje/Mortensnes. Internettapplikasjon for nettbrett. Tilgjengelig på tre språk: samisk, norsk og engelsk. Kan lastes ned gratis fra App Store (ipad) eller via Google play (android). For android samt smarttelefon (både iphone og android) må man i tillegg laste ned Adobe viewer, åpne denne, og signere med brukernavn: mortensnesguide@gmail.com, passord: gjester, og deretter laste ned ønsket språkversjon.

2.4.3 Digitalt museum (DiMu)

DiMu er en nasjonal plattform for tilgjengeliggjøring av museumssamlinger på internett. I 2014 har VSM publisert 23 gjenstander, 93 foto og 11 videoer på DiMu. Alt i alt har museet 863 registreringer av alle typer ute.

I 2014 startet museet publisering av foto og film. I 2014 ble hele Widerøsamlingen (93 foto) – flyfoto av Nesseby kommune – lagt ut på DiMu. Film/lyd er en ny funksjon i Primus/DiMu og VSM var et av de første museene i Norge som tok denne funksjonen i bruk.

En videreføring av Digitalt museum er Europeana.com, en felles europeisk kulturarvnettside, som ”høster” informasjon fra Digitalt museum, og tilgjengeligjør dermed VSMs samlinger for for et mye større, og internasjonalt publikum.

2.4.4. VSM på sosiale medier

Museet er aktivt på både Facebook og Instagram, og legger ut store og små nyheter jevnlig.

2.4.5. Omvisninger/skoleopplegg/arrangementer

Det har vært en rekke omvisninger på Ceavccageadge/Mortensnes og i museets utstillinger i Varangerbotn. Omvisningene har vært tilpasset de besøkende gruppene, og fokusert på ulike tema etter ønske.

Skoleopplegg

Alle klassetrinn i grunnskolen, 1.-10. trinn, samt videregående, har besøkt utstillingene og de fleste har deltatt på ulike tilrettelagte skoletema. Elever fra følgende kommuner har besøkt museet i 2014: Nesseby, Tana, Vadsø, Vardø, Sør-Varanger, Båtsfjord, Karasjok samt russiske elever fra Petsjenga skole. I tillegg har Røde Kors Vadsø og Sør-Varanger kommune besøkt museet på tilrettelagt opplegg med elever ved voksenopplæringa.

Museet har i 2014 hatt flere faste tema som tilbud til skolene: steinalder, tro og mytologi, kulturminner på Ceavccageadge/Mortensnes, samisk kultur og historie, reindrift i Varanger, sagn og eventyr og duodji. Besøk på Ceavccageadge/Mortensnes og Steinalderuke er de mest populære oppleggene.

I 2014 tilbød museet skolestarterne ved Unjárgga oahppogáldu/Nesseby oppvekstsenter et eget opplegg om sagn og eventyr. Barnehagen fikk i tillegg tilbud om ulike temaer i 2014.

I 2014 har museet kommet skikkelig i gang med samiskspråklig formidling til elever og barnehagebarn og utviklet nye opplegg som etter hvert skal inn i museets vanlig tilbud. Dette på grunn av museumssiidaens satsning på formidling gjennom bruk av ekstraordinære midler (fondsmidler) til en 50 % prosjektstilling som samiskspråklig formidler i 2014. Det samiskspråklige tilbudet har hevet kvaliteten på formidlingstilbudet ved museet betydelig, i og med at vi har kunnet innfri et meget etterlenget og etterspurt ønske blant de samiskspråklige skoleklassene. Dette behovet har blitt innfridd før gjennom Den kulturelle skolesekken i Tana og Nesseby, som dekker alle samiskspråklige tilbud ved museet.

Valgfagstilbud

I skoleåret 2013-2014 og 2014-2015 har museet tilbudt valgfaget *Levende kulturarv* for ungdomsskoleelever ved Unjárgga oahppogáldu/Nesseby oppvekstsenter. Museet har hatt ukentlig undervisning (90 minutter) i ulike tema. En av grunnene til at tilbudet oppstod var ønsket om å rekruttere ungdom til sommerjobb ved museet som guider eller sommerverter. Skoleåret 2013-2014 fikk elevene derfor tilbud om å være verter i utendørsområdet i sommersesongen for å teste om dette kunne være en idé, da utendørsområdet er det første turister møter når de kommer til museet. Valg av tema og undervisningen var rettet mot kunnskap som kunne brukes i en vertsrolle. Fem elever takket ja til sommerjobbtilbudet, og jobbet sammen to og to over seks helger, til sammen 96 arbeidstimer. For dette mottok elevene lønn.

Våren 2014 ble følgende tema gjennomgått: gjenstandsbehandling og –registrering, samisk byggeskikk, oppsetting av Elevutstillinga og ekskursjon til Vardø Museum og Steilneset minnested. (Tema for 2013 er ikke tatt med her).

Høsten 2014 begynte et nytt skoleår og valgfagsilbudet ble videreført, men uten tilbud om sommerjobb. Etter en evaluering av sommersesongen 2014 kom vi fram til at vertskapsrollen ikke hadde fungert etter hensikten, det var for få besøkende i utendørsområdet og det ble for kjedelig og for lite å gjøre for ungdommene. Vi tenker likevel at en mer inngående innføring i ulike kulturhistoriske tema og gjennomføring av ulike museale oppgaver kan være med på å

rekruttere ungdom til museumsjobber senere. Følgende tema ble gjennomgått høsten 2014: kulturminneregistrering og innlegging i kulturminnedatabasen, tema om reindrift og mytologi/fortellinger, samt produksjon av julegodteri som juleavslutning.

Den kulturelle skolesekken

Varanger Samiske Museum har siden oppstarten av Den kulturelle skolesekken (DKS) hatt et godt samarbeid med DKS i Tana og Nesseby, og har en plass i styringsgruppa. Alle tilbud ved museet, utstillinger og temaopplegg, ligger i den lokale skolesekken og DKS Tana og Nesseby dekker inngangsbillett og skyss for elevene fra Tana. Skolesekken dekker også samiskspråklig formidler når det er nødvendig, samt samarbeider med VSM om snøskulpturprosjektet under Finnmarksløpet hvert år, ved å dekke utgiftene ved snørydding (traktor/maskin).

Arrangementer

- 6. februar: Foredrag og utstillingsåpning ved Vadsø Fengsel
- 11. mars: konsert v/Scene Finnmark: Duolva Duottar og Agnete Johnsen; åpne utstillinger/kafé på museet
- 12. mars: hoveddag for lokalt arrangement under Finnmarksløpet. På museet bl.a. åpne utstillinger, tegninger/malerier av skoleelever, bildeframvisning på lerret ute, sneskulpturer. De lokale skolene og barnehagen tilbrakte dagen på museet.
- 6., 8., 9. mai: åpning med skoleelever av *Elevutstillinga 2014*
- 20. juni: utstillingsåpning Aino Hivand - *Underveis*
- 20.-21. juni: guidekurs for sommerarbeidere
- 22. juni: opplæring av valgfagselever til utendørs sommerguider/forefallende arbeid
- 16. juni: Sommeråpning på VSM og Mortensnes: guider på jobb/kafésalg
- 29. august: Strikkekafé og foredrag i samarbeid med *Mønster på vandring*
- 30. august: *Vuonnamárganat*: salgsmarked i museets utendørsområde.
- 30. august: håndverksutstilling og foredrag ved prosjektet *Mønster på vandring*
- Uke 38 og 39: Steinalderuke for skoleklasser
- 24. september: Filmvisning *Kofta og kilten*, en del av Forskningsdagene 2014
- 30. november: Adventsarrangement: åpent museum med tenning av juletre samt juleverksted, åpne utstillinger
- 15. desember: Markering av 70-års jubileet for frigjøringa - lansering av Varanger Årbok 2014: presentasjon av artikler og samtaler om krigen og evakueringa

Annet

Stor medieomtale av Vuonnamárganat 2014. 29.-30. august: diverse intervjuer om Vuonnamárganat i NRK Finnmark og NRK Sápmi, bl.a. til en dokumentar om Sametinget 25 år, som ble vist på NRK1 9. oktober; flere innslag i lokalsendinga på radio og Oddasat, samt sak på nrk.no/sapmi, både tekst og video.

2.4.6. Publikasjoner

Jernsletten, Jorunn. Tradisjonelle produkter av sau i Unjárga/Nesseby. I *Várjjat Sámi Musea Čállosat /Varanger Samiske Museums skrifter* nr. 8 (2014).

Kalender 2015. Isak Sabasenteret er utgiver. Fotosamarbeid med Varanger Samiske Museum.

2.5. Kulturminnervern/forvaltning

I løpet av sommeren 2014 har det som vanlig blitt utført skjøtselarbeid innenfor Ceavccageadgi/Mortensnes kulturminneområde. Det ordinære skjøtselarbeidet utføres i forhold til forvaltningsplanen og finansieres av faste, årlige tilskudd fra Sametinget, i 2014 på kr 125 000. I 2014 har dette bl.a. omfattet vedlikehold av skilt, stianlegg og gammen, rydding av søppel og storstilt restaurering av vestområdet gjennom fjerning av ildtuer. Arbeidet ble utført av museets sesongansatte skjøtselarbeidere.

I tillegg har forvaltningsprosjektet finansiert over statsbudsjettet vært i drift. Nesseby kommune ved VSM fikk 3 million over statsbudsjettet til forvaltning av kulturminneområdet i perioden 2010-2012. Prosjektet har vært utsatt grunnet permisjoner, og har derfor vart ut 2014. Forvalterens arbeidsoppgaver har i tillegg til praktisk forvaltning inkludert tilrettelegging, formidling og planlegging, samt samarbeid og koordinering av andre prosjekter/tiltak som berører kulturminneområdet. Se egen prosjektrapport *Rapport Forvaltning og skjøtsel Ceavccageadgi/Mortensnes 2014*.

I 2014 har museet i tillegg fått eksterne prosjektmidler til skjøtsel og formidling av kulturminner ved Murggiid/Klubben i samarbeid med Sametinget. Klubben er kjent i eldre litteratur og folkeminne som en offerplass og det er flere registrerte kulturminner der, i hovedsak graver av førkristen type. Området er mye besøkt av turister og andre, da det ligger en stor parkeringsplass like ved. Området er utsatt for ulovlig kjøring i terreng, og strandterrassene er skjemma av stygge kjørespor. Noen av tiltakene som er planlagt er bedre skilting/informasjon ute i terrenget og avstenging for kjøretøy av en kjerreveg inn i området. Planlegging og arbeidet med skilting er igangsatt, det praktiske arbeidet ute i terrenget vil gjennomføres sommeren 2015.

Høsten 2014 aktualiserte temaet kulturminnervern seg ved at det ble bygget varder på to kjente hellige steder/offerplasser i Varanger, på henholdsvis Álda/Aldon og Murggid/Klubben. Museet kontaktet media, og lokalavisa Finnmarken laget et oppslag 21.10.2014 som formidlet at vardebygging i/ved/på kulturminner er forbudt i tillegg til å være generelt uheldig og potensielt kan komme i konflikt med kulturminner, samt være villedende i områder med merkede stier. Varden på Aldon ble plukket ned av museets ansatte. Varden på Klubben vil tas ned våren 2015.

2.6. Faglig samarbeid og bistand

- Er med i det nasjonale samtidsdokumentasjonsnettverket for norske museer
- Samarbeid med Isak Sabasenteret om Vuonnamárkanat, foto-, dokumentasjonsmateriale og språk
- Samarbeid med nasjonalparkstyret/nasjonalparkforvalteren om formidling av Varangehalvøya nasjonalpark
- Samarbeid med Varanger Museum om ulike formidlings- og forskningsprosjekter: trolldomsprosessen, nasjonalparken, dendrokronologi
- Samarbeid med og bistand til turistnæringa: informasjon, faglig hjelp, tilrettelegging, tekster, med mer. Fast samarbeid med Destinasjon Varanger
- Jevnlig kontakt med ulike prosjekter og organisasjoner som forsker/jobber i Varanger om faglige tema, bl.a Varanger Næringssenter, Naturvernforbundet, Statens vegvesen, Statens naturoppsyn, reindriften i Varanger, Sametinget, Finnmark fylke, UiTø, m.fl.

- Samarbeid med Sametinget om Ceavccageadge/Mortensnes som kandidat for Unescos tentative verdensarvliste
- Samarbeid med Nesseby kommune om formidlingsknutepunktet for Varangerhalvøya nasjonalpark samt ulike arrangementer og reiselivsrelaterte prosjekter
- Samarbeid med prosjektet *Mønster på vandring* med privatperson Vigdis Siri og Halland husflidslag i Sverige
- Samarbeid med Nordnorsk fartøyvernssenter om utstilling/stand under Forbundet Kystens Landsstevne 2014, Bjørvika, Oslo – en del av Grunnlovsjubileet 2014
- Samarbeid med DigForsk i Kautokeino om Nuorttanasteprojektet
- Samarbeid med Samisk arkiv om Nuorttanasteprojektet

2.7. Eksternt finansierte prosjekter

Alle prosjekter rapporteres til gjeldende tilskuddsgivere.

- **Forvaltning Ceavccageadge/Mortensnes kulturminneområde P 205**
Prosjektet er finansiert via Miljøverndepartementet over post 72.5 "Vern og sikring av freda og andre særlig verdifulle kulturmiljø og landskap" i statsbudsjettet over 3 år (kr 3 000 000 til sammen). Sluttrapportert i 2014. Restmidler brukes i 2015 for å dekke lønn for prosjektleder for planlegging av sommersesong 2015.
- **Vuonnamárkanat P 207**
Årlig fjordmarked med samisk profil. Et samarbeidsprosjekt med Isak Saba Senteret. Prosjektet er finansiert av Sametinget (kr 100 000), Nesseby kommune (30 000), Finnmark fylkeskommune "Tilskudd til kulturdager og mindre festivaler" (kr 30 000), samt billettinntekter/bodleie (kr 73 065). Årlig prosjekt.
- **DIGSAM P 210**
Samarbeidsprosjekt. VSM inngår som partner under ledelse av NIKU. 3-årig prosjekt finansiert av Regionalt forskingsfond (kr 158 000 for 2014) og VSMs egenandel (kr 55 640 i 2014) Digitalisering av samisk kulturarv. Fortsetter i 2015.
- **Joik i Varanger P 211**
Innspilling av tradisjonelle Varangerjoiker, samt publisering på Digitalt museum. Finansiert av Kunnskapsdepartementets Unescoformål 2014 (kr 120 000), Sametinget (kr 40 000) og VSM (egeninnsats kr 90 000). Fortsetter i 2015.
- **Nuorttanaste P 212**
Digitalisering av lydfiler i John Ole Nilsens Nuorttanastearkiv. Samarbeid med DigForsk Kautokeino og Samisk arkiv. Finansiert av Norsk kulturråd Støtte til privatarkiv 2014 (kr 150 000). Fortsetter i 2015.
- **Skjøtsel og formidling Murggiid/Klubben P 213**
Skjøtsel, tilrettelegging, skilting og formidling av kulturminner på Murggiid/Klubben. Samarbeid med Sametinget. Finansiert av Sametinget (kr 90 000), Riksantikvarens BARK-midler (disponeres av Sametinget, kr 100 000) og VSM (egenandel kr 13 000). Fortsetter i 2015.

- **Restaurere tak på stabbur P 214**
Finansiert av Sametinget (kr 86 000) og VSM (egenandel kr 10 000). Avsluttet. Rapportering 2015.
- **Formidle ny forskning i basisutstilling P 215**
Inkorporere ny utstillingsdel i den faste utstillinga Sjøsamene, tema siste nytt fra forskningsfronten, ved hjelp av digitale hjelpemidler. Finansiert av Sametinget (kr 220 000) og VSM (egenandel kr 90 000). Fortsetter i 2015.

2.8. Annet

Deltagelse på årsmøter, seminar, konferanser og kurs

- Kurs Profilerings av museumsbutikker, Westerdals kompetanse 22.-23. januar
- Møte med DKS sekretariatet, Varangerbotn 30. januar
- Foredrag/presentasjon ved Vadsø fengsel, 6. februar
- Strategimøte i Norges museumsforbund, Oslo/Akershus festningsmuseum, 12. februar
- Møte i Arbeidsgruppa for registrering, digitalisering og tilgjengeliggjøring, Museene i Finnmark. Vadsø 20. februar
- Prosjektmøte og workshop DIGSAM, Tromsø 26.-27. mars
- Primus brukerforum, Gardermoen 27. mars
- Infomøte i Den kulturelle skolesekk v/ Finnmark fylkeskommune, Tana Bru 29. april
- Samling i Nettverket for privatarkiv i Finnmark, med foredrag, Kirkenes 20.-21. mai
- Prosjektmøter om formidling av Varangerhalvøya nasjonalpark, flere i løpet av året
- Guiding til Gollevárri for Skiippagurra bygdela v/Tanadagene, 9. juli
- Studietur til Sveits, forstudie Varanger natur- og kulturpark v/Varanger Næringsssenter 21.-24. august
- Motivasjonsforedrag for DigForsk om Nuorttanasteprojektet, Kautokeino 22. august
- 70-års jubileumskonferanse for frigjøringa av Finnmark, Kirkenes 23.-24. oktober
- Primus brukerforum, Gardermoen 5. november
- Konferanse om bevaring av immateriell kulturarv, Oslo 19. november
- Seminaret Rethinking Sami Culture in Museums, Oslo/Blindern, 26.-28. november
- Årsmøte i Samisk museumsforbund, 27. november
- Møte om årringsdateringer/dendrokronologi i Øst-Finnmark, Vardø 28. november
- Prosjektmøte og workshop DIGSAM, Tromsø 2.-3. desember
- Flere møter i løpet av året vedrørende Finnmarksløpet, både evaluering og planlegging

Alle ansatte deltar på jevnlig personalmøter hele året.

Museumsleder har deltatt på ledermøter i DVM hele året.

Komite- og utvalgsarbeid

- Mia Krogh er styreleder for Samisk Museumsforbund (2013-2016)
- Ingvild B. Pettersen sitter i styringsgruppa for Den kulturelle skolesekken i Nesseby og Tana
- Ingvild B. Pettersen er representant i styret for Tana og Varanger museumssida
- Roger Persson er vararepresentant i styret for Tana og Varanger museumssida
- Mia Krogh er medlem av redaksjonskomiteen for Varanger Årbok
- Ingvild B. Pettersen er DVMs representant i Arbeidsgruppa for registrering, digitalisering og tilgjengeliggjøring, Museene i Finnmark
- Ingvild er medlem i fagrådet for DKS Finnmark med ansvarsområde kulturarv
- Ingvild deltar i DMVs interne Primus-arbeidsgruppe
- Ingvild deltar i arbeidsgruppa for Nettverk for privatarkiv i Finnmark

3. Kulturhusdrift

Varanger Samiske Museum utfører kulturhusoppgaver som en integrert del av museumsdrifta, en ordning som ble overført sammen med museumsdrifta til DVM da Nesseby kommune overdro all virksomhet til museumssiidaen i 2012. Kommunen og siidaen kom til enighet om denne løsningen så fremt museet fikk dekket minst 25 % av virksomheten som kulturhusdrift, hvilket tilsvarer om lag ett årsverk for en fast ansatt. Mange av aktivitetene kan regnes både innenfor museumsdrift og kulturhusdrift, slik at en tydelig oppdeling er vanskelig. Deler av lokalene regnes som kulturhuslokaler, og det er utstillingssalen Inggágoahti, møterom og kafé med toaletter, samt inngangshallen der turistinformasjonen har plass. I 2014 har museet brukt anslagsvis 17 månedesverk på kulturhusaktiviteter, med andre ord mer enn de stipulerte 25 %. Følgende oppgaver er regnet inn under kulturhusdrift:

3.1. Vuonnamárkanat

Vuonnamárkanat er et årlig marked som finner sted i museets utendørsområde, og som er ledes og tilrettelegges av museet. Ideen er et samarbeid med Nesseby kommune gjennom språksenteret Isak Sabasenteret. Markedet finner sted lørdag i månedsskiftet august/september. Markedet er både et museums- og kulturarrangement som er vanskelig å skille fra hverandre. Selve markedet er kommersielt og kan neppe regnes som et musealt arrangement, men bakgrunnen for markedet, den samiske arenaen og fokus på samisk språk og identitet er absolutt innenfor museets arbeidsområder. Museet bruker anslagsvis seks månedesverk i eget arbeid på planlegging og gjennomføring av Vuonnamárkanat, i tillegg til prosjektmidler. Det føres eget prosjektregnskap og prosjektrapport for arrangementet. Se *Vuonnamárkanat 2014 – Rapport* for detaljer.

3.2. Finnmarksløpet

Finnmarksløpet er et årlig idrettsarrangement der museets utendørsområde er sjekkpunkt for hundespennene og arena for kulturprogrammet som følger hundeløpet, samt at museet tilbyr presserom i sine lokaler. Løpet finner sted i mars hvert år. I 2014 var Scene Finnmark arrangør av kulturprogrammet, som var utendørskonsert med DuolvvaDuottar og Agnete Johnsen. Museet tilrettelegger og lager snøscene. I tillegg bidrar museet med snøskulpturer som er et samarbeid med Den kulturelle skolesekken og Nesseby oppvekstsenter. Ukene før hundeløpet deltar skoleelever i planlegging og utforming av snøskulpturer. Det brukes anslagsvis to månedesverk på planlegging og gjennomføring av aktivitetene.

3.3. Kunstutstillinger

Museet viser både rene kunstutstillinger produsert av andre, og utstillinger av mer kulturhistorisk art produsert av museet selv, andre museer, prosjekter, og lignende. Det er i 2014 brukt anslagsvis tre månedesverk på planlegging, administrering, opp- og nedrigging av utstillinger. Her er oversikt over kunstutstillinger vist i 2014:

- Elevutstillinga 2014 5. mai-6. juni
- Underveis - kunstutstilling av Aino Hivand 20. juni-30. august
- Kunst fra Sametinget 1. september-31. desember

3.4. Diverse ikke-museale arrangementer og aktiviteter

Det er brukt anslagsvis to månedsverk i 2014 på tilrettelegging og gjennomføring av følgende:

- 11. mars: konsert v/Scene Finnmark: Duolva Duottar og Agnete Johnsen; kafé på museet
- 12. mars: hoveddag for lokalt arrangement under Finnmarksløpet. På museet bl.a. åpne utstillinger, tegninger/malerier av skoleelever, bildeframvisning på lerret ute, sneskulpturer. De lokale skolene og barnehagen tilbrakte dagen på museet.
- 6., 8., 9. mai: åpning med skoleelever av Elevutstillinga 2014
- 20. juni: utstillingsåpning Aino Hivand – Underveis
- 29. august: Strikkekafé og foredrag i samarbeid med Mønster på vandring
- 30. august: Vuonnamárganat: salgsmarked i museets utendørsområde.
- 30. august: håndverksutstilling og foredrag ved prosjektet Mønster på vandring
- 24. september: Filmvisning *Kofta og kilten* v/UiT Forskningsdagene
- 30. november: Juletretenning
- 15. desember: Markering av 70-årsjubileet for frigjøringen av Finnmark: Lansering av Varanger Årbok 2014

Utlån av lokaler:

- 8. mars: markering av Kvinnedagen, ved 8. mars-komiteen
- 26. juni: Samerådsmøte
- FAU ved Nesseby oppvekstsenter har brukt lokalene jevnlig til møtevirksomhet
- Sangkoret UNTAK bruker lokalene annenhver uke som øvingslokale
- Seniordanserne bruker lokalene ukentlig som øvingslokale

3.5. Møteromsutleie

Museet leier ut møtelokaler hele året. Utleie av møterom inkluderer tilgang til museets utstillinger. Museet tilrettelegger for bespisning i kafé/kantine. I 2014 leide vi ut møterom til 41 møter. I tillegg kommer utlån av møtelokaler (gratis), til grupper som Seniordanserne og koret. Tallet her er 27 utlån av møtelokaler, totalt 68 utleier/utlån. Kontormedarbeider brukes anslagsvis 15 % av stillingen sin til administrasjon og tilrettelegging av møteromsutleie og -lån. I tillegg leier museet inn ekstra personell ved møter som foregår på kveldstid. Til sammen bruker museet anslagsvis to månedsverk på møteromsutleie.

3.6. Turistinformasjon

VSM har i en årrekke drevet turistinformasjon for Nesseby kommune. Virksomheten pågår hele året, men har ekstra sommerguider ansatt i sommersesongen. I 2014 har vi mottatt kr 40 000 i tilskudd til drift av turistinfo fra Destinasjon Varanger, destinasjonsselskap der Nesseby kommune er deleier. Lokale ungdommer jobber som guider/turistinformeranter og deltar på guidekurs før sesongstart. I 2014 har 13 ungdommer jobbet som guider/verter både ved museets hovedbygg i Varangerbotn og i museumsbygget på kulturminneområdet Ceavccageadje/Mortensnes. Museet bruker anslagsvis 4 månedsverk på drift av turistinfo.

4. Organisasjon

4.1. Organisasjonsform

1.juni 2012 ble Varanger Samiske Museum virksomhetsoverdratt fra Nesseby kommune til stiftelsen Deanu ja Várjjat Museasiida /Tana og Varanger Museumssiida (kortform DVM), der det øverste beslutningsorgan er stiftelsesstyret. Museumsleder er underlagt direktøren for stiftelsen, som svarer overfor styret. Stiftelsen styres etter stiftelsesdokumentet og følger ellers Stiftelsesloven. Museumsleder er delegert anvisningsmyndighet. Nesseby kommune er fortsatt eier av bygninger og samlinger og drifter teknisk del av bygg mot husleie.

4.2. Antall fast ansatte og deres oppgaver

Museet har i 2014 hatt 4 faste stillinger. Disse er:

- Museumsleder*: Ledelse, administrasjon, utviklingsarbeid, formidling, mm.
- Kontor-/museumsmedarbeider** : Sentralbord, møteromsutleie, museumsbutikk, post og arkiv, mm.
- Konservator/formidler: Formidling, herunder opplegg for skolene, vekslende utstillinger; samlingsforvaltning, div. utviklingsarbeid, mm.
- Fagarbeider/håndverker. Tilsyn med og vedlikehold av utstillinger og faste anlegg, formidling, utstillingsbygging, tilrettelegging av ulike aktiviteter, mm.

* museumsleder var i perioden 1.-31. januar konstituert som direktør for museumssiidaen

** kontormedarbeider utfører arbeidsoppgaver tilsvarende 20 % for hele stiftelsen:
sentralbord, post, arkiv

Fast ansatte har utført til sammen 4 årsverk for VSM i 2014.

Også vaktmester og renholder har hatt museet som arbeidssted i 2014. Disse er ansatt ved teknisk virksomhet hos utleier/huseier Nesseby kommune og regnes ikke inn i museets årsverk.

4.3. Antall midlertidige ansatte

Til sammen 21 personer har arbeidet i engasjement av ulik type og varighet i 2014. 13 av disse har vært ansatt som sommerguider/museumsverter/skjøtselsarbeidere. De som har hatt arbeid av mer omfattende varighet er forvalter for Mortensnes (8,5 mnd.verk), samiskspråklig formidler (4 mnd.verk), prosjektmedarbeider for Digitalguide og kulturminneregistrering (4,2 mnd.verk), og assistent for håndverker (3,3 mnd.verk).

Verter, skjøtsel, sommerjobb for ungdom, m.fl. utgjør til sammen 12,85 månedsverk.

Til sammen har det vært utført arbeid tilsvarende 2 år, 8 måneder, 3 uker og 2 dager av midlertidige ansatte i 2014.

I tillegg

- Én skoleelev, 9. klasse, hadde arbeidsuke ved museet uke 10.-16. juni (25 timer)
- To skoleelever fra 10.klasse, jobbet for Operasjon Dagsverk ved museet 30. oktober (til sammen 10 timer)

4.4. Totalt utførte årsverk i 2014

Totalt antall årsverk for museet i 2014 blir dermed: **6 år-, 8 mnd, 3 uker og 2 dager.**

Avspasering:

kommer i tillegg – som benyttes i stedet for overtidsbetaling, ved ekstraarbeid, arrangementer, åpent museum, o.l, på til sammen 392,25 timer, hvilket tilsvarer 52,3 arbeidsdager.

Likestillingsperspektivet: De fast ansatte utgjøres av 3 kvinner og 1 mann. Det har vært samme konstellasjon de siste år (ingen utskifting/tillegg siden 2009).

5. Eiendeler og lokaler

5.1. Oversikt over og tilstand på museets bygninger og eiendommer

Museets virksomhet drives med utgangspunkt i følgende bygg og anlegg: museets hovedbygg i Varangerbotn, museumsbygget på Ceavccageadge/Mortensnes, bygningene i det tidligere Amtmannsgamlen museum, Sabagården i Reppen, samt lokaler på Karlebotn skole (lager). Sabagården er i privat eie, de øvrige er kommunens eiendom. Teknisk virksomhet i kommunen har ansvar for drift og vedlikehold av kommunens anlegg.

Hovedbygget i Varangerbotn rommer i tillegg til museumsvirksomhet også kulturhusvirksomhet og turistinfo, og inntil 1. april 2014 også kontorlokaler for Sametinget. Arealene som museet har disponert har i en årrekke vært preget av å være for begrenset for den aktiviteten som museet har bygd opp og som kommunen ønsker at museet utfører. Blant annet er verkstedet for lite, og det har omtrent ikke vært lagerplass, noe som har skapt adskillig hodebry og merarbeid i form av mye flytting ut og inn og fram og tilbake av utstyr og møbler. Denne situasjon ble etter 1. april 2014 noe lettere av at Sametinget flyttet ut og museet fikk overta disse arealene. Museumssiidaens administrasjon bruker deler av de nye lokalene, et av rommene er tatt i bruk som bibliotek, mens alle små kontorer er tatt i bruk blant annet som fotorom, lager for verktøy og utstyr, nærlager for mindre materialer og butikkvarer, rom for gjenstandsregistrering, og tre kontorer for midlertidig ansatte/utleie. Dessverre egner ikke disse rommene seg for utstillingsproduksjon og lagring av større ting, som beitepusser, utendørsutstyr og materialer til Vuonnamárkanat, så museet har fortsatt behov for lagerplass, større verksted og produksjonslokaler. Museet har også manglet faste utstillingslokaler til duodjisamlinga, som har måttet pakkes vekk og flyttes når den ene utstillingssalen skal brukes til andre formål. Ved at museet fikk overta lokalene etter Sametinget ble det i 2014 bestemt at det som tidligere var bibliotek og som i 2014 har rommet duodjiutstillinga, på sikt kan gjøres om til en permanent duodjiutstilling. Det vil kreve finansiering ut over de ordinære driftsmidlene, da rommet ikke er tiltenkt permanent oppbevaring av kulturhistoriske gjenstander, og må oppgraderes med tanke på klimaforhold og gjenstandssikring.

Ved at en del utstyr og materialer som før har vært lagret i gjenstandsmagasinet nå er flyttet ut, har museet kunne utbedre lagringsforholdene for gjenstandene og lette arbeidssituasjonen for de ansatte, ved at magasinet har blitt mer oversiktlig og ryddig. Samlingsforvaltningsarbeidet har også fått bedre kår med hensyn til registreringsarbeid, digitalisering og plass til rensing og bearbeiding av gjenstander før magasinering, samt fotografering av gjenstandene, i og med at disse funksjonene har fått egne spesialrom.

Når det gjelder bygningene på det tidligere Amtmannsgammen museum så har Nesseby kommune ikke brukt ressurser på vedlikehold de senere år. Det er ønskelig fra museets side å gjennomføre vedlikeholdsarbeid på de ulike uthusene innenfor anlegget, slik at disse kan brukes til oppbevaring av større gjenstander i samlinga og annet materiell som ikke har strenge krav til oppbevaring. Dette ville lette lagringssituasjonen som er beskrevet ovenfor.

Ved utgangen av 2014 fungerer fortsatt tidligere Karlebotn skole som lager for større museumsgjenstander, som oppbevaringsplass for byggemateriale, utstillingsmontre og lignende som det ikke er plass til i hovedbygget i Varangerbotn. Lagerlokalene i Karlebotn er kun midlertidige, da kommunen har solgt bygget.

I 2014 har det vært utført et stort rehabiliteringsarbeid på hovedbygget i Varangerbotn. Det ble på høsten 2013 avdekket store fuktskader i vegg og i tak over kantina og veggene i utstillingssalen. Utbedringene ble utført i februar og november 2014. Arbeidet har bestått i demontering og gjenoppbygging av vegger, utvendig isolasjon og fuktsikring og drenering. Taket over kantina er ikke ferdigutbedret. Her har håndverker foretatt undersøkelser og funnet ytterligere skader som følge av feilkonstruksjon. Dette er skader som må utbedres i 2015. Rehabiliteringen er utført av museets ansatte på oppdrag fra huseier Nesseby kommune.

Befuktningssystemet i hovedbygget i Varangerbotn er også utbedret i 2014, blant annet er tre befuktere skiftet ut.

5.2. Freda eller verneverdige bygninger

Til museet tilhører per i dag tre freda stabbur: de to som tidligere sto på Amtmannsgammen Museum ble flytta til området nedenfor hovedbygget i Varangerbotn i 2005, samt ”Barsnestabburet” som ble fraktet hit fra det stedet det sist sto og falt ned: på Barsnjårga/Barsnes.

Også Sabagården i Reppen er fredet. Huset er i privat eie, men museet betaler forsikringen og holder et visst tilsyn med bygningen.

5.3. Planer om utbygginger eller utbedringer

Museet har behov for mer lagerplass. Dette gjelder spesifikt for materialer, større utstyr og tilbehør, som utstyr tilhørende Vuonnamárganat. Det er også behov for en utvidelse av verkstedet. Det er i tillegg et sterkt ønske – ikke bare ved museet, men også i lokalsamfunnet, om en ny utstillingssal der museets rikholdige samling av samtidsduodji kan stilles ut permanent. Her vil stiftelsen og museet jobbe mot eier, tilskuddsgivere og eventuelle andre finansieringskilder for å få omgjort det midlertidige duodjilokalet til permanent duodjiutstilling.

Det har vært arbeidet med planer for utbygging av infobygget/museumsbygget i Ceavccageadje/Mortensnes de senere år. Kommunen ønsker å utvikle bygget til å kunne romme både nasjonalparksenter for Varangerhalvøya nasjonalpark og et Unesco verdensarvsted, samt aktiviteter knyttet til natur- og kulturbasert reiseliv. Naturvernforbundet har også støttet ønsket om et fjellrevsenter inn i bygget. Det har i løpet av 2014 vært en positiv utvikling med hensyn til Unescoarbeidet drevet av Sametinget, mens arbeidet med nasjonalparksenter som Nesseby kommune har jobbet med er i bero og uavklart i forhold til myndighetene. I tillegg har museet og kommunen vært i dialog med Statens vegvesen når det

gjelder Nasjonal turistveg Varanger om en utbedring/utbygging av parkeringsplass og utendørsområde ved kulturminneområdet. Realiseringen av en slik utbygging avhenger av at Nesseby kommune bidrar med en egenandel til prosjektet. Kommunen og museumssiidaen er i dialog og vil holde fokus på det videre arbeidet med disse prosjektene.

6. Vurdering av virksomheten 2014

Museumsdrifta har fulgt opp aktivitetsplanen for 2014, der de fleste små og store gjøremål og aktiviteter er gjennomført.

Varanger Samiske Museum har i 2014 holdt et høyt aktivitetsnivå som rapporten og virksomhetsplanen (bakerst i rapporten) viser. Museet har siden starten konsentrert seg om den utadretta virksomheten, med fokus på formidling og aktiviteter rettet mot skolebarn, og i 2014 har museet kommet i gang med samiskspråklig formidling gjennom en midlertid stilling som museumssiidaen søker å gjøre permanent gjennom en økning av driftstilskuddet til museene.

Aktivitetsnivået krever mye av alle museets ansatte, og museet er avhengig av stor innsats når det gjelder å skaffe ekstraordinære prosjekttilskudd, samt å få gjennomført arrangementer utenom ordinær arbeidstid.

Museet har stort behov for å få økt sitt driftstilskudd i fremtiden, særlig for å få en økning av antall fast ansatte til å utføre ordinær museumsdrift, som registrering og dokumentasjon, men også forskning som det er et stort ønske om og behov for. Nå når repatrieringsprosjektet Bååstede ledet av Sametinget og Norsk folkemuseum er i gang, er det også behov for personell med gjenstandsfaglig kompetanse. Museet har også behov for å gjøre stillingen som samiskspråklig medarbeider/formidler permanent. Vi opplever stor interesse fra den lokale skolen og barnehagen for dette tilbudet, en interesse som er like stor i nabokommunen Tana. Samiskspråklige tilbud ved VSM vil være et viktig supplement for skolen og barnehagen, som opplever at samiskspråklig materiell er mangelvare og noe de ofte må produsere selv. Museet har også behov for en person som kan hjelpe til med datasupport, oppdatere hjemmesider og andre sosiale medier, samt produsere annonser, plakater og annet markedsføringsmateriell. I dag bruker ansatte mye av arbeidstiden til oppgaver som mer kompetente personer burde utført.

Knappe midler til tross, takket være midlertidig ansatte, som i stor grad er finansiert over eksterne tilskudd og prosjektmidler, har vi klart å holde nivået oppe på utadretta virksomhet og utviklingsarbeid. 21 personer har jobbet for VSM i ulike engasjement i løpet av året. I tillegg utfører fast ansatte en del ekstraarbeid ved kulturelle arrangementer og utleie av møterom, i all hovedsak som en del av kulturhusdrifta. Dette resulterer i avspasering som tas ut innafor ordinær museumsdrift. Selv om museet i 2014 har fått øremerkede midler til kulturhusdrift (kr 200 000), er det ordinære driftstilskuddet så lavt at det i realiteten ikke utgjør noen økning. I tillegg "spiser" kulturhusdrifta av museumsdrifta ved at arbeid som er utført som kulturhusdrift, avspaseres innafor museumsdrifta.

Når det gjelder Ceavccageadje/Mortensnes kulturminneområde har de ekstraordinære midlene til forvaltningsprosjektet vært et skikkelig løft, og museet har fått muligheten til å planlegge bedre og mer systematisk skjøtsel, drift, og formidling av området. Særlig viktig

har det vært at vi har fått igangsatt systematisk kartlegging av kulturminner i det freda området som er utenfor det tilrettelagte publikumsområdet. Vi har også fått mulighet til å planlegge mer systematisk og målrettet formidling, som vil være viktig både for kulturminnene, men ikke minst for folk som bor i hele Varanger med tanke på kunnskap, identitet og muligheter for å utvikle kultur- og naturbasert (turist)næring. Forvalterstillingen har også muliggjort et mer systematisk arbeid og fokus på å få Ceavccageadge/Mortensnes kulturminneområde inn på Unescos tentative verdensarvliste. Prosjektarbeidet som har pågått til og med 2014 viser at det er svært viktig å få Ceavccageadge/Mortensnes inn på statsbudsjettet eller andre løsninger med faste årlige midler, slik at en forvalterstilling kan bli et permanent tiltak. Alle, både lokalt og regionalt, i Nesseby, Varanger og Finnmark generelt, og samisk kultur spesielt, vil nyte godt av en permanent løsning for forvaltning og formidling av Ceavccageadge/Mortensnes kulturminneområde. Uteblir permanente midler, vil forvaltning og formidling av kulturminneområdet gå tilbake til nivået før forvalterprosjektet, et minimumsnivå som kun utføres ved hjelp av Sametingets faste årlige tilskudd (kr 125 000).

2014 har også vist oss at kulturminnevern blir en viktigere og viktigere del av arbeidsoppgavene ved museet. Både kommunen og enkeltpersoner har behov for veiledning og råd vedrørende kulturminner. Saker som angår kulturminner og kulturvern videresendes museet for høringsinnspill, og både nasjonale myndigheter, fylkeskommunen og Sametinget henvender seg til museet for samarbeid, uttalelser og praktisk hjelp. For å imøtekomme behovene vil det kreve en økning i driftsmidler i tiden framover.

ØKONOMI:

Oversikt over driftsregnskap og driftsstøtte 2014 finnes i eget årsregnskap for Deanu ja Várjjat museasiida/Tana og Varanger museumssiida (DVM).

VIRKSOMHETSPLAN/AKTIVITETSPLAN 2014:

Vedlagt bakerst.

Aktivitetsplan for 2014

	Oppgave/ prosjekt	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	Ansv./arb.omr.
	Virksomhetsleder: ansvar													MK
	Regnskap 2013	X	X	X										MK, ET
	Rapportering 2013	X	X	X										MK, alle
	Personal-/studietur?													IKKE GJENNOMF.
	Forvaltning og drift faste utstillinger/anlegg/kulturmin													
	Basisutstilling vedlikehold	H	E	L	E		Å	R	E	T				RP
	Forvaltning Mortensnes	H	E	L	E		Å	R	E	T				SR
	Kulturminneregistrering Mnes					X	X	X						SR
	Skjøtsel Mortensnes (drift)						X	X	X					MK, SR
	Planlegging sommersesong Utllysning av guidejobber				X	X								MK, HP
	Klargjøring av sauebeite					X	X							RP
	Vedlikeholdsarbeid uteomr. fugletittesjåer, lekeplass, mm					X	X							RP
	Restaurere stabbur						X	X						RP
	Museumsbutikk hele året													HP
	Guidekurs juni						X							MK, HP, IP
	Sommersesong						X	X	X					Guider
	Åpen søndag, musealt tema													
	Samlingsforvaltning:	H	E	L	E		Å	R	E	T				IP
	Samlingsplan VSM/DVM													IP/DVM
	Rydde magasin for gj.stand.arb													RP/IP
	Gjennomgang og rengjøring av gjenstandene i magasinet										X	X	X	IP
	Registrering gjenst og foto	H	E	L	E		Å	R	E	T				IP, flere
	Fotografere gjenst/foto	H	E	L	E		Å	R	E	T				IP, flere
	Publisering Digitalt museum	H	E	L	E		Å	R	E	T				IP, flere
	Formidling skole:													
	Planlegge/send ut skoletilbud					X	X							IP
	Omvisning kulturminneområde					X	X		X	X				IP, flere
	Steinalderuke									X				IP, RP, flere
	Valgfag: <i>Kulturarv</i>	X	X	X	X	X	X							IP
	Skoletilbud og Kulturell skolesekk bestilling hele året													IP
	Kulturhusaktiviteter:													
	Møteromsutleie	H	E	L	E		Å	R	E	T				HP
	Turistinformasjon	H	E	L	E		Å	R	E	T				HP, guider, KU
	Finnmarksløpet: planlegging	X	X	X										RP/MK
	Tilrettelegging av sjekkpunkt			X										RP
	Sneskulpturprosjekt m/skolen og Kulturell skolesekk			X										RP
	8.mars-arrangement			X										8.marskomiteen
	Planlegging Vuonnaamárganat			X	X	X	X	X	X					IP, flere

	Vuonnamárkanat							X						IP, flere
	Elevutstillinga 2014					X								IP
	Kunstutstilling Aino Hivand						X	X	X					IP
	Kunst Sametingets innkjøp SVD									X	X	X	X	IP
	Aktivitetsdag Mortensnes							X						IKKE GJENNOMF.
	Familiesteinalderdag									X				IKKE GJENNOMF.
	Juletretenning, juleverksted												X	flere
	Kveldsarr. Varanger Årbok													mk
	Prosjekter:													
	Søknad restaurere stabbur		X											MK/RP
	Digitalguide app, ferdigstilling	X	X	X										SR, OMS
	Søknad Unescomidler joik	X												ML
	DIGSAM digitalisering samisk kulturarv 2014-2016	H	E	L	E		Å	R	E	T				MK, JJ, IP
	Søknad duodji skoleopplegg			X										IP
	Basisutstillinga: prosjekt rehabilitering, fornying	X	X	X										RP, AF
	Basisutstillinga: søke prosj, midler nytt innhold	X	X	X										MK
	Søknad digitalisering Nuorttanastemateriale													Venter på svar
	Søknad Joik i Varanger	X												MK
	Søknad Mønster på vandring			X										MK
	Čállosat nr. 8													MK, JJ, TB
	Flere prosjekter og samarbeid med andre museer													flere

MK: Mia Krogh, RP: Roger Persson, ET: Elna Thrane, SR: Stine Rybråten, IP: Ingvild Pettersen, HP: Heljä Pasma, AF: Anu Forselius, JJ: Jorunn Jernsletten, OMS: Ole Mattis Siri; TB: Thorbjørn Bjørkli